

הזיכוח המדיני שיסעיר את ישראל בשבועות הקרובים יפוב סביב השתלבות ישראל בדוקטרינת אייזנהאור. עם התקרבות מועד בואו של גיימס ריצ'ארדס, שליחו של אייזנהאור למחבר, יחריפו חילוקי הדעות בין מפלגות הממשלה.

מתנגדי התוכנית יתבעו כי ישראל תדחה את הדוקטרינה למרות שקבלתה עשויה להכניס לאוצר הישראלי סכום שבין 15 ל-20 מיליון דולאר כמעט מייד. עמדה זו לפי אותה דעה, תשאיר בידי ישראל את היכולת לתמרן פוליטי בין שני הגושים ולהתקרבות אל עמי אסיה. מכיוון שהדוקטרינה נועדה מלכתחילה לרכישת אהדת הערבים, עשויה קבלתה עליידי ישראל לגרום אחריה דרישות לוויתורים טריטוריאליים לטובת הערבים.

טענת מצדרי הדוקטרינה תהיה: אין עוד מקום לתמרונים נוספים בין שני הגושים ועל ישראל להזדהות הזדהות מוחלטת עם ארצות-הברית ולסמוך על רצונה הטוב של וושינגטון לגבי כהונתה במרחב. בעוד שבדעה הראשונה יתמכו זוגי מפ"ם, אחדות העבודה וחלק קטן מחוגי מפא"י, יתמכו בדוקטרינה רובה המכריע של מפא"י, הפרוגרסיביים, הדתיים ויתכן אף אחרות והכלליים.

אל תופתע אם תשמע על נסיון אמריקאי להפיק את נמאל עבר אלניאצור. המסיסה בטוריה ובירדן בשבועות האחרונים היא רק התחלה של פעילות להכין את הקרקע בארצות ערב לקבלת דוקטרינת אייזנהאור. הקשיים שנתגלו בירדן ובטוריה עשויים לדרבן את ארצות-הברית לרכז את השומת-לבה למקור ההתנגדות לחידות במרחב, שהוא נשיא מצרים. ארצות-הברית לא תסתפק בהעמדת הפנים הנייראלי של עבד אלניאצור, תתבע ממנו הסתלבות מלאה בתוכניותיה. במקרה של סירוב מצדו תעשה ממשלת ארצות-הברית את כל מה שביכולתה כדי להפיל את משטריו.

צפויה הרעה ניכרת כי יחסיים בין ארצות-הברית וי הודו אינה רואה בעין יפה את נסיון ההשתלטות האמריקאי במרחב, והיא אחד הגורמים העיקריים המעודדים את הערבים להתנגד להשתלטות זו.

לא מר עדיין איום ההתי פטרות של אישיות מרכזית במדינה. השמועות הנכונות שנופצו לפני כמה שבועות יתאמתו כולן. במקרה זה, יבוא במקומו סגנו.

למרות הכחשותיו הנמי רצות של משרד החוץ, עשוי אבא אבן למיים את שירותו כשגריר ישראל בווינגטון וכי נציג ישראל באו"ם, ולחזור לי ישראל. לפני שנה ביקש אבא אבן לשחררו משליחותו אולם אז התנגדה לכך שרת החוץ, שנתמכה עליידי ראש המשלה. עתה מסוכנע ביגיי כי אבן לא הביא לפניו את התמונה הנכונה של המשא ומתן עם זאלס בדבר הפינוי וי גרם לפניו מוקדם מכפי שהיה צריך להיות. מתוך כך רוצה ביגיי להחזיר את אבן, אולם עתה מתנגד אבן להחזרה, בהסעימו כי החזרה זו תתפרש כהבעת אי-אמון בו. מצדדים בדרישת ביגיי ב' מסשלה: כל השרים פרס למטה שפירא ופנחס רוזן.

אחד המועמדים הרציניים לי מלא מקומו של אבן כשגריר בווינגטון הוא יעקב הרצוג, המנהל עתה את המחלקה לארצות-הברית במשרד החוץ. כנציג באו"ם ישאר מרכי קדרון ואילו בישיבות מיוחדות של העצרת תייצג גולדה מאיר את ישראל.

ריבדהמכויות בין שר התחבורה משה כרמל לבין שר הפיתוח מרדכי כנסוב יפרוץ מחדש. ההסכם שהושג בהכרעת ביגיי לסובת כנסוב היה זמני, נגע רק לאניה בריגיטה טופט וכרמל עומד לחדש את תביעותו לקבל לידיו את הסיפול הבלעדי במל אילת. לצידו של כרמל יעמדו כל השרים, מלבד כנסוב וברזילי ויתכן כי גם בתוך מפלגתו הוא, לא יצליח כנסוב לגייס את תמיכה אולטימטיבית בעמדתו.

מפא"י תפתח בפעולה נמרצת נגד שורת המתנדבים. לצרכי מערכה זו תגייס מפא"י אמצעי לחץ כלכליים וחברותיים נגד חברי השורה. כמו כן ייעשה נסיון להשמיץ את הגופים הבלתי-חלויים המנהלים מזה שנים מערכה נגד השחיתות של המשטר והמגלים את פשיטת-הרגל המוחלטת של מפא"י בשטח המדיני והמוטרי.

יתכן זעזוע של הקואליציה העירונית בתלאיב אם לא יימצא הסדר בטיכסון שפרץ בין ח"כ שושנה פריטיץ לבין הנהלת הצ"כ, עלולה חברת מועצת העיריה הצ'כית מרים בן-פורת, מתומכיה של פריטיץ, להודיע על פרישתה מן הקואליציה, השולטת ברוב של קול אחד בלבד.

שפע מצות בתלאיב, אפשרות של מחסור מפויים כמקומות מרוחקים — מצב זה עשוי להיווצר ערב פסח. כתוצאה מן העובדה שיש מחיר קבוע אחיד למצות בכל הארץ, עיקר התחרות של היצרנים סרוכות בתלאיב, בעוד שאיש מהם אינו שש לשלוח את מצותיו למקומות המחייבים הוצאות-הובלה גבוהות.

שער הדולאר השחור עתיד לרדת שוב ל-2,40 ל"י, אחרי שיתחדש זרם התיירות.

העם שיר הים

(ראה שער)

לפי האגדה התלמודית, היה זה נחשון בן-עמינדב שקפץ ראשון לתוך מימי ים סוף, הוא לא חיכה לשום נסים. הוא נעץ את מבטו בחוף שרמו ממול, והתקדם במים. רק כאשר הגיעו המים עד צוארו, הרים משה את מטהו, בקע את הים.

בפסח תשי"ז היתה האגדה העתיקה אקי טואלית יותר כאשר איפעם בשלושת אלפי השנים האחרונות. החודשים האחרונים היו כיהו כי אין בישראל מחסור בנחשונים. בחצי הריסר מקומות ירדו יחידות-החוד של צה"ל לתוך מימי ים-סוף. בכל והתפ קידים שחיבו רוח-הקרבה, כושר-ביצוע ויר עילות טכנית הוכיח הדור הצעיר של ישראל כי אינו נופל מבן-עמינדב.

אולם אחרי שנחשון של תשי"ז ירד למים, לא קם משה חדש להרים את מטהו. מול עזי-הרוח של הדור הצעיר, לא נמצאו במנהיגים הקשישים הלהט המוסרי והתבונה המרחיקה-ראות של יורשי משה. לא חסרו עסקנים בישראל, אולם אף לאחד מהם לא היה מטה-הקסמים של מדינאי בעל רמה

לויצקי, תוחת משפטי כבד ומנוסה, את פגיוו בשדמי. פה ושם אף הצליח להבקיע בקע בחומת-ההגנה שלו, אם כי היה רחוק מלמטוטה. אולם גם לויצקי נזהר — לא היה לו כל ענין להפריז ולטעון כי שדמי פקד לרצוח גברים, נשים וילדים. כי ההגיון המשפטי נגד גם הפעם את ההגיון הציבורי. מבחינה מוסרית, יתכן ר מלינקי היה מעוניין לגולל את האשמה כלפי מעלה, ביחוד אם האמין שאמנם זו האמת. אולם מבחינה משפטית היה זה אסון אילו הצליח בכך. כי כדי לצאת זכאי מן המשפט חייב מלינקי להכחיש שקפד על אנשיו להרוג חפים-מפשע. אם יסתבר שהוא עצמו קיבל פקודה בלתי-חוקית ממפקד גבוה, לא יהיה ספק שמסר את אותה פקודה בלתי חוקית הלאה. במקרה זה יהיה אשם בפשע, והטענה שרק מילא פקודה לא תעזור לו. לכן היה מלינקי מעוניין להוכיח משהו שונה: ששדמי מסר לו פקודה חריפה אך חוקית, ושאת אותה הפקודה מסר מלינקי לפקודיו. להוכחת חוקיות הפקודה יוכל או לטעון שאם המפקד חשב אותה לתר קית, משמע שאדם סביר אחר בדרגה גבוהת יותר צריך היה לחשוב את אותו הדבר.

ברוך דיין אמת. שדמי לא היה מוכן לקבל על עצמו אפילו אחריות זו. לויצקי: "האם אתה משתמש לסעמים במלים ערבות?" שדמי: בחיזן רחב: "אם האידיש לא עוזרת..."

אולם הענין לא היה מצחיק. מלינקי טען, כי בשעה אחת בצהריים, ארבע שעות לפני התחלת הטבח המחריד, שאל את שדמי מה לעשות בערכים חפים-מפשע שיחורו לכפר בשעת העוצר, וכי שדמי ענה לו: "אללה ירחמו", היינו: אלוהים ירחם על גש-מותיהם, ברוך דיין אמת.

שדמי הכחיש זאת בתוקף, ללא שסרה. הוא הודה שהפליט את שתי המלים, אולם רק בהודמנות אחרת, בשעה שלוש, בתשובה לשאלה אחרת לגמרי, של קצין אחר לגמרי. לויצקי קפץ על המציאה. היתה לה חשיבות מכרעת. כי בשעה שתיים אמר מלינקי את שתי המלים, בשם המפקד, באסיפה של כל קציני הגדוד שלו. אם יוכח דבר זה, אפשר יהיה לראות בכך הוכחה מובהקת כי שדמי לא אמר את האמת. אם הובר לא יוכח, יהיה על שלושת השופטים להחליט מי מן השניים אומר את האמת.

מדיניות

איך ללכוד תנין

יש דרכים רבות לצוד תנין. אחת מהן היא לבצע את המלאכה בעזרת משקפת. מלקחי-ציפורניים וקופסת-גפרורים, השיטה: מסתכלים בתנין מן הצד השני של המשקפת, כך שהוא הופך קטן מאד. או מרימים אותו במלקחיה-ציפורניים, מכניסים אותו לקופסתו.

במשך כמה ימים חשבו השבוע מנהלי ההסברה של ישראל לנהוג במיכלית האמריקאית הגולה, שעמדה להגיע לאילת, באותה דרך. המטרה היתה להעלימה. צצו תוכניות פנטסטיות למחוק את שם המיכלית מדופן תרטומה, למנוע עתונאים מלגשח לאילת, להטיל איפול על כל הענין.

השידור הופסק. הסיבה הרשמית ל נסיונות ההשתקה היתה אי-הרצון להתגרות במצרים עליידי פרסומות מופרות. הסיבה האמיתית היתה פשוטה יותר: אי-הרצון ל התגרות באמריקאים.

כי המיכלית, שנשאה את הדגל האמריקאי, לא היתה שליחת המדיניות של הביט הלבן. להיפך, היא הועמדה לרשות ישראל עליידי חברה יהודית, מתוך זיקה רעיונית וכספית כאחת. את הממשלה האמריקאית העמידה ישראל בפני עובדה קיימת, ברצו האחרון ממש. האמריקאים נאלצו לשתוק, כי לא יכלו להתנגד בפומבי למעבר ספינה אמריקאית במיצר טיראן, אחרי שהבטיחו ליש-ראל לרדוג לחופש המעבר.

משהובר שאין להעלים בוא אניה גדולה הוחלט על פרסומת רבה, ובשעה ארבע אחרי הצהריים הפסיק קול ישראל את תכניתו כדי לבשר בשורה מיוהדת, שהימשלה את האחירה בביתו של כל אורח: מיכלית הנפט הראשונה הגיעה לאילת.

לאמיתו של דבר, לא היה זה נצחון של ממש. כל עוד לא חזרו המצרים לראש נאצראני, לא היה זה אפילו מבחון של כוח. אולם עצם בוא האניה הדליק אור של שמחה מוצדקת בלב כל ישראל, כי היה בו מהוד הציורה של מעשה-בראשית.

אלוף-משנה שדמי בבית-הדין * השלישי אינו צוזק

לכן לא יושר בפסח תשי"ז שיר הים של מרים.

כפר קאסם

עיסקה של איסקה

הקצין הצעיר עמד על הדוכן כמו שחקן טניס המחכה לכדור מפתיע — דרוך, נטוי מעט קדימה, מוכן להחזיר את הכדור במכה זריזה. יששכר ("איסקה") שדמי דמה בדיוק למה שהגהו — קצין טיפוסי של צה"ל, אלוף-משנה בן אלוף-משנה, צבר בן 35, איש-של"מ ומפקד. הוא לא הסתכל כמעט ב11 האנשים שישבו על ספסל-הנאשמים. קשה היה להעלות על הדעת כי לא מכבר עוד היתה קיימת אפשרות מעשית כי גם איסקה עצמו ישב על אותו ספסל, כעבור כמה שעות של עדות כבר היה ברור כי במשפט תעמוד מילה נגד מילה, עדות נגד עדות. לדברי שמואל מלינקי, הנאשם הראשון, היה זה איסקה שנתן את הפקודה הנוראה שגרמה לפרשת כפר-קאסם. לדברי איסקה היה זה מלינקי עצמו שנתן את הפקודה, תוך ניגוד מפורש לרוח ההוראות שקיבל משדמי.

מי פקד? בזה אחר זה ירה אשר * משסאל: עורך-הדין יצחק אורן, סניגורו של הנאשם גבריאל דהאן.